

Університет, що вивчає світ

Газета Сумського національного аграрного університету

№ 8 (250)

грудень

2015

ВІСНИК

University of life sciences

новорічне привітання

Шановні викладачі, співробітники та студенти СНАУ!

Від щирого серця вітаю всіх з прекрасними, багатими на радість і добро зимовими святами – Новим 2016 роком та Різдвом Христовим!

Бажаю вам у наступному році життєрадісності, енергії, міцного здоров'я, добробуту та творчих досягнень, підкорення нових фахових вершин, успіхів у справах, бо саме наші спільні перемоги – великі й маленькі, – формують суспільний оптимізм, додаючи впевненості у майбутньому.

Нехай радість від новорічно-різдвяних свят наповнить ваші душі теплом і любов'ю! Нехай збуваються найзаповітніші мрії, а у рідних домівках панують мир, затишок і взаєморозуміння!

З Новим роком! З Різдвом Христовим!

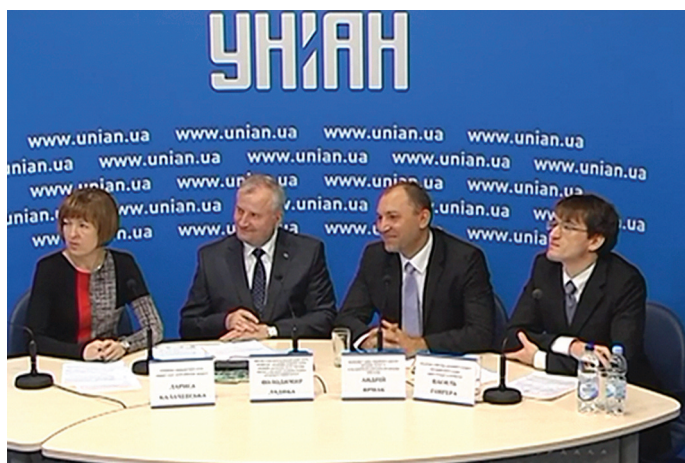
З повагою
Володимир Ладика, ректор СНАУ

спільний проект

«Мільйон з гектара» для українських фермерів

ОЛЕНА МОВЧАН

2 грудня 2015 року в інформаційному агентстві УНІАН відбулася прес-конференція за участю ректора СНАУ Володимира Ладика, економіста інвестиційного центру Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) Андрія Ярмача, аналітика з питань аграрного бізнесу Європейського банку реконструкції та розвитку Василя Говгери та координатора проекту «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі», доцента СНАУ Лариси Калачевської.

Мова йшла, перш за все, про «Мільйон з гектара» – саме таку назву матиме перша міжнародна диверсифікаційна конференція, в рамках якої будуть продемонстровані нішові можливості для зернових фермерських господарств у суміжних галузях АПК. Відбудеться вона у Львові 18-19 лютого 2016 року і стане складовою частиною інноваційної модульної програми

навчально-практичних тренінгів «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі», що проводиться Європейським банком реконструкції та розвитку, Продовольчою та сільськогосподарською Організацією ООН (FAO) спільно з Сумським національним аграрним університетом та за підтримки фонду «Центральна Європейська Ініціатива». Особливістю цьогоорічної програми є її доступність онлайн через найбільше навчальне інтерактивне середовище MOODLE.

Економіст інвестиційного центру FAO Андрій Ярмач, розпочинаючи прес-конференцію, зазначив, що роль міжнародних інститутів у реалізації проекту полягала у залученні експертів та розробці навчальних планів, адже і FAO, і ЄБРР мають тісний зв'язок з агробізнесом, що допомогло у формуванні навчальної програми, зорієнтованої безпосередньо на його реальні потреби.

В умовах динамічного розвитку українських агрохолдингів поза увагою лишається дрібний виробник, який, однак, забезпечує значну частину валової продукції сільськогосподарства України. Такі виробники мають проблеми з доступом до фінансування та ринків, але їхньою перевагою є гнучкість та бажання шукати способи підвищення ефективності власної діяльності. Адже заробити навіть 1 млн. грн. з кожного гектару земельної площі в

умовах України цілком можливо.

Проект розрахований на фермерів, що обробляють землю до 5 тис. га. Цікаво, що фермер, який відповідає цьому критерію і вважається в Україні дрібним, за кордоном є потужним аграрієм. Ректор СНАУ Володимир Ладика зазначив, що вже більш як 340 учасників із семи регіонів України, зокрема, із Сумської, Чернігівської й Полтавської областей, у рамках проекту ознайомилися з методикою організації успішного зернового бізнесу. На сьогодні проходить другий цикл тренінгів, який завершиться у січні 2016 року.

«Інформація, напрацьована нами під час модульних тренінгів для фермерів, завдяки інтеграції до навчального Інтернет-середовища MOODLE стає доступною для виробників з усіх регіонів України, а наш університет активно залучає до співпраці як науковців і викладачів, так і практиків з найкращих господарств, що сприяє наближенню стандартів аграрної освіти до найсучасніших вимог фермерів та інших виробників сільськогосподарської продукції України», – зазначив Володимир Іванович.

Він проінформував, що роздатковий матеріал з минулих тренінгів широко використовується фермерами за кордоном. Унікальність такого проекту – в мотивації фермерів. За словами Володимира Ладика, 90% учасників є аграріями, яким у середньому 30-40 років, і вони відкриті для нових знань та прагнуть розвиватися.

Мова йшла і про створення у Сумському НАУ агроінтернатури, вступ до якої є безкоштовним, що забезпечить постійний зв'язок теорії та практики. «Основною проблемою, яку ми намагаємо-

ся вирішити, є дефіцит інформації для агробізнесу. Ми знайшли свою аудиторію, і вона повірила нам. У нас є історичний шанс закріпитися в напрямі консультування. Вимоги до освіти ведуть до зростання відповідальності за зміст і результати навчання. Тож ми несемо відповідальність за кожного особисто», – наголосив ректор СНАУ.

Лариса Калачевська, координатор проекту, відзначила високий інтерес фермерів до навчання та зауважила, що 80% експертів, задіяних у проекті, – це експерти-практики, представники великих аграрних компаній, керівники виробничих підрозділів, які дійсно мають справу з новітніми технологіями в аграрному бізнесі й можуть поділитися своїм досвідом. Модулі нинішнього циклу проекту присвячені питанням ґрунтознавства, технологій виробництва різних видів культур, специфіки механізації в умовах невеликого фермерського господарства, а також економічним і маркетинговим аспектам агробізнесу.

Про роль ЄБРР у модульній навчальній програмі доповідав Василь Говгера. Він зазначив, що для максимального ефекту необхідний цілісний підхід: технічна допомога фермерам, налагодження фінансових потоків, наявність конструктивного політичного діалогу тощо. Саме ці питання допомагає вирішити Європейський банк реконструкції та розвитку.

Організатори зазначають, що всі матеріали тренінгів є у вільному доступі абсолютно безкоштовно: СНАУ не обмежує коло учасників проекту, і долучитися можна на будь-якому етапі. Також університет має намір продовжити навчання дрібних фермерів і у 2016 році♦

партнерство

Чеські партнери пропонують співпрацю

ОКСАНА ЗАМОРА

Восени цього року Сумський НАУ став партнером проекту «Support in Harmonisation of Introduction of Bologna Principles at Ukrainian Agri-Universities, case study SNAU» (Підтримка гармонізації запровадження Болонських принципів в українських аграрних університетах, на прикладі Сумського НАУ), що впроваджується Чеським університетом природничих наук (м.Прага) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку. Проект розрахований на 2015-2016 рр. та

носить дослідницько-прикладний характер.

Мета проекту: підтримка демократизації системи управління вишу через обмін ноу-хау в галузі якості освіти, а також підтримка міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ.

3-7.12.2015 р. відбувся візит до СНАУ голови сенату Чеського УПН (2010-2014 рр.), заступника декана з міжнародної діяльності інженерно-технічного факультету пана проф. Давіда Херака, під час якого відбулася зустріч з керівництвом СНАУ, презентація проекту та обговорення подальших перспектив співпраці в рамках проекту. Пан Херак відвідав факультети університету, особливо зосередивши увагу на обговоренні перспектив співробітництва у науково-дослідній сфері саме з інженерно-технологічним факультетом. Англومовних викладачів СНАУ було запрошено до спільних публікацій зі своїми чеськими колегами в наукових журналах вишу.

6-10.12.2015 р. в рамках проекту Сумський НАУ відвідала делегація від ЧУПН на чолі з координатором проекту пані доктором Яною Мазанцовою, заступником декана з розвитку факультету тропічних аграрних наук ЧУПН, в рамках якої було проведено ряд семінарів. Так,

для викладачів СНАУ та адміністрації вишу було проведено інформаційні семінари щодо практичних засад забезпечення якості освіти в рамках Болонського процесу, а також щодо досвіду впровадження принципів Болонської системи в ЄС, зокрема в Чеському УПН. За результатами семінару учасники отримали сертифікати учасників.

Для студентів Сумського НАУ паном Гинеком Рубіком, аспірантом, представником студентства у сенаті ЧУПН, головою студентської палати в Комітеті професійної освіти Чеської Республіки було проведено семінар з метою обміну досвідом демократизації процесу управління вишем та особливостей функціонування студентського самоврядування в Чехії.

Член делегації пан доктор Ян Бесседа, науковий співробітник Центру досліджень вищої освіти Чеської Республіки, експерт з Болонського процесу провів робочі зустрічі з керівництвом університету, в рамках яких було обговорено вдосконалення певного елементу системи менеджменту якості освіти на вибір адміністрації СНАУ, результатом чого повинна стати розробка дорожньої карти з його впровадження.

Основні заходи в рамках проекту заплановані на 2016 рік. Вони охоплюють пряму педагогічну діяльність чеських вчителів в галузі економіки сільського господарства та технологій (2 курси англійською мовою в 2016 році, включаючи

інструменти у вигляді аграрних кооперативів, малих та середніх підприємств, професійних сільськогосподарських організацій), обмін ноу-хау в галузі якості освітнього менеджменту і підтримку міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ (моніторинги застосування принципів Болонського процесу та розвитку міжнародної мобільності в СНАУ; проведення семінарів за їх результатами в 2016 році), розробка концепції проекту студентської мобільності на 2016 рік. Якісні зміни в освітньому просторі Сумського НАУ також будуть також підтримані необхідною матеріально-технічною оснащенням (англломовні підручники та програмне забезпечення). Окремим важливим пунктом у плані проекту є створення змішаних груп студентів ЧУПН та СНАУ для роботи над грантовими заявками для підтримки своїх наукових досліджень. Спільний комітет викладачів СНАУ та ЧУПН обере 2-3 кращі заявки, які будуть підтримані грантовими коштами.

Керівництво, викладачі та студенти Сумського НАУ високо оцінили якісний вплив проекту на функціонування вишу в контексті нового закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. Проект виступить саме тим інструментом підтримки від чеських партнерів, що полегшить трансформаційні процеси в університеті, які вже відбуваються у відповідності до змін в законодавчому полі України◆

інновації

Використання оптичної цифрової мікроскопії у СНАУ

ОЛЕНА ТИХОНОВА,
доцент кафедри екології та ботаніки

З появою нової спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» в університеті почала працювати лабораторія екології. Студенти і аспіранти факультету агротехнологій та природокористування отримали змогу користуватись сучасною вимірювальною технікою під час занять, навчальної практики і в процесі наукових досліджень. Лабораторія оснащена газоаналізаторами, рефрактометром, фотоелектроколориметром, іонірами, люксметром, вимірювачем магнітного випромінювання, аналізатором важких металів, сучасними світловими мікроскопами та іншим обладнанням. Особливу зацікавленість у студентів викликає мікроскоп з цифровою системою візуалізації, адже цифрові технології на відміну від окулярної оптики, пропонують новий, якісний підхід до вивчення мікроскопічного світу живої і неживої природи. Цифровий мікроскоп являє собою оптоелектронну систему, що складається з світлового мікроскопа, камери високого дозволу, оптичного адаптера, тюнера для захоплення відеосигналу та інших допоміжних пристроїв. На відміну від звичайного світлового мікроскопа, він дозволяє виводити живе зображення на екран монітора або телевізора. Це дає змогу спостерігати живу картину в реальному часі, робити цифрові фотографії, записувати відео ролики.

Цифровий мікроскоп незамінний при вивченні морфології живих рослинних і тваринних організмів, мікроорганізмів і грибів, що мешкають на харчових продуктах, в ґрунті, в поверхневих і підземних водах, в крові людини і тварини. Використання оптичної мікроскопії дозволяє студентам, як майбутнім спеціалістам, оцінювати якість харчових продуктів та кормів, дає змогу поглиблено проводити фундаментальні дослідження.

Цей мікроскоп дозволяє збільшувати об'єкти у 2000 разів, а при використанні імерсійної олії – більше ніж в 4000 разів. Професійний біологічний мікроскоп високого роздільності – це універсальний інструмент на заняттях з ботаніки, фізіології, екології людини, екології живлення, мікробіології, ветеринарної медицини.

ВІДУКИ КОРИСТУВАЧІВ

Вікторія Івченко, доцент кафедри хімії, спеціаліст у галузі растрової електронної мікроскопії

Я дуже задоволена, що в користуванні вчених і студентів СНАУ з'явився ще один новий сучасний науковий прилад. Особисто мені вдалося попрацювати з цифровим оптичним мікроскопом Delta Optical Genetic Pro, коли виникла необхідність розробки нової методики підготов-

ки зразків для растрового електронного мікроскопа. Якщо порівнювати ці два методи мікроскопії: електронну і оптичну, то перший з них, поряд з безсумнівними перевагами (розподільча здатність, глибина фокусування, кратність збільшення до 300 тис. разів), має один вагомий недолік – підготовка зразка для електронної мікроскопії займає досить багато часу. А якщо задачею дослідника є розробка нової методики, – то це може тривати тижнями.

А от використання оптичного мікроскопа такого класу як Delta Optical Genetic Pro дозволяє зекономити море часу. Ми змогли контролювати кожен етап пробопідготовки, відслідковувати в режимі реального часу, як змінюється об'єкт дослідження під впливом різних параметрів і вибрати оптимальне їх співвідношення. Для цього достатньо було лише нанести краплину рідкої фази, що містить досліджувані зразки, на предметне скло. Приємно вражає кратність збільшення оптичного мікроскопа – дякуючи цифровій оптичній приставці ми змогли переглядати зразки при збільшенні в 2 400 разів.

Томас Мухойд, студент 4 курсу ФАТП, спец. «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

На сьогодні у Сумському національному аграрному університеті з моменту відкриття спеціальності за напрямом «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» були зроблені значні кроки щодо формування матеріально-технічної бази. Завдяки цьому студенти, які навчаються на нашому факультеті, отримали змогу використовувати сучасну техніку під час занять і в процесі наукових досліджень.

Особливу роль відіграло нещодавно придбання оптичного мікроскопа Delta Optical Genetic Pro. За допомогою цього приладу ми можемо на практичних заняттях відслідковувати в режимі реального часу, яким чином змінюється об'єкт дослідження природних гідроекосистем під впливом різних параметрів і вибрати їх оптимальне співвідношення, не витрачаючи при цьому багато ресурсів.

Новий мікроскоп надавав можливість студентам під час практики проводити візуальне тестування екологічного стану р. Псел і спостерігати за мікробіологічним населенням води, що допомогло сформувати теоретичні узагальнення щодо стану біотичних зв'язків у водоймі. Подібні дослідження корисні для детальної розробки концептуальної моделі дослідження спеціальних водних екосистем.

Візуальне дослідження суб'єкт-об'єктних зв'язків, які вже попередньо були визначені, картографовані і вивчені в польових умовах, сприяє розробці прикладних заходів, які можуть бути застосовані в регіоні практики та спрямовані на покращення екологічного стану поверхневих вод.

Мікроскоп Delta Optical Genetic pro – це монокулярний мікроскоп, який, дякуючи цифровій оптичній приставці, дає змогу переглядати зразки при збільшенні в декілька тисяч разів. Також він обладнаний рухомих предметним столиком з можливістю обертання на 360 градусів, має світлодіодне підсвічування з живленням від мережі і з можливістю його регулювання. Тобто, цей прилад повністю відповідає вимогам сучасної екологічної діагностики.

Ірина Данілова, студентка 3 курсу ФАТП, спец. «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

Нещодавно студенти нашої групи познайомились з мікроскопом цифрової системи візуалізації на заняттях з «Екології людини». В рамках теми «Гомеостаз» ми вивчали структурні елементи крові людини. Завдяки наявності високоточного мікроскопа з цифровою камерою, ми змогли розглянути зразки нативної крові здорової і хворої людини, вживу оцінити форму і розміри еритроцитів, 5-ти видів лейкоцитів і тромбоцитів у цілком здорової людини, яка не має шкідливих звичок і займається спортом, і в декількох хворих на застуду, грип і тромбоз. У всіх зразках лейкоцити та еритроцити були різної форми та рухались по-різному. Цікаво було спостерігати за вільним рухом червоних клітин здорової крові і аглютинацією еритроцитів у загущеній крові. На занятті ми детально розглянули причини деформації і склеювання еритроцитів і способи запобігання цим симптомам. Мікроскоп був підключений до проектора, всі гарно могли розгледіти склад крові різних зразків. Ми наочно змогли перекоонатися – загущення крові може призвести до кисневого голодування тканин і органів через те, що площа поглинання еритроцитів зменшується в рази. Після такого заняття кожний замислився над тим, чи варто звертати увагу на стан свого здоров'я і вести активний спосіб життя без тютюну, алкоголю та інших окислювачів крові. Завдяки подібним приладам ми можемо проводити цікаві досліді на практиці, а не розглядати навчальні теми лише в теорії. Таке пізнавальне та захопливе заняття студенти нашої групи пам'ятатимуть дуже довго.

Ірина Валюх, студентка 4 курсу ФАТП, спец. «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

Одним з напрямків, що стали вже класичними у західній Європі і Скандинавських країнах, є біомоніторинг первинних сукцесійних змін за допомогою ліхенофлори як важливих біоіндикаторів кількості, складу та токсичності політантів промислових технологій.

Саме тому використання сучасної оптичної цифрової мікроскопії значно розширює для факультету агротехнологій та природокористування Сумського НАУ і безпосередньо кафедри екології та ботаніки основні сфери досліджень регіональних еколого-біологічних проблем.

Популяційні екологічні дослідження природних, антропогенних та сільськогосподарських екосистем є традиційними напрямом, який було сформовано засновником наукової школи Сумського НАУ – доктором біологічних наук, професором Юліаном Андрійовичем Злобіним.

Темою моїх студентських наукових досліджень для виконання кваліфікаційної дипломної роботи було визначення сукцесійного заселення ґрунтових водоростей відвалів фосфогіпсових звалищ ВАТ «Сумхімпром» у районі спеціально обладнаного полігону с. Токарі Сумської області – одного з найбільших підприємств хімічної промисловості України з виробництва фосфорних добрив.

У ході проведених досліджень кафедрою екології та ботаніки Сумського НАУ на відвалах фосфогіпсу були виявлені представники ґрунтових водоростей, що належать до відділів Cyanophyta, Xanthophyta і Chlorophyta. Так, представники родів *Elliptochloris* і *Chlorosarcinopsis* були обов'язковими мешканцями свіжих відвалів фосфогіпсу, де процеси колонізації субстрату знаходилися на ранніх стадіях. Ці організми відрізняються стійкістю до різних екстремальних умов.

Виявлено наскрізний вид водорості, який здатний існувати на всіх категоріях відвалів, – це *хлорела* звичайна.

Отримані дані свідчать про те, що за складом ґрунтових водоростей, виявлених на відвалах фосфогіпсу, можна судити про «вік» останніх; виявлення одного виду якоїсь із виділених груп водоростей вказує на присутність на фосфогіпсовому субстраті інших членів первинного альгоугруповування.

Зазначені висновки наукових досліджень були викладені в тезах та моїй доповіді на осінній студентській науковій конференції Сумського НАУ в листопаді 2015 року◆

оголошення

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОГОЛОШУЄ

прийом до аспірантури та докторантури у 2016 році з відривом від виробництва для здобуття ступенів доктора філософії за 15 та доктора наук за 4 спеціальностями.

Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва не перевищує 4 років. Термін перебування в докторантурі на загальних умовах не перевищує 3 років.

Прийом документів до аспірантури та докторантури Сумського НАУ здійснюється:

- з 15 лютого до 29 лютого 2016 року (на умовах контракту);

- з 1 вересня до 15 вересня 2016 року (за рахунок бюджетного фінансування та на умовах контракту).

За додатковою інформацією звертатись до відділу аспірантури та докторантури Сумського НАУ:

каб.215 г, вул.Герасима Кондратьєва, м.Суми, 40021. тел: 70-10-68

газета
Вісник
Сумського національного аграрного
університету
заснована у 1991 році.

Мова видання – українська.

Реєстраційне свідоцтво СМ №376/35-пр
від 22 лютого 2007 р.

Редактор: Олена Мовчан
Верстка: Людмила Барліт
Коректор: Тетяна Марченко

м.Суми, вул.Герасима Кондратьєва, 160,
каб. 220, головний корпус
<http://sau.sumy.ua>

Газету набрано і зверстано
в ІП медіацентрі СНАУ

Тираж – 1000 примірників.

міжнародна співпраця

Володимир Ладика: «Наш курс – інтернаціоналізація та партнерство»

Нещодавно ректор СНАУ Володимир ЛАДИКА взяв участь у конференції, що відбулася в голландському університеті Вагенінген (Wageningen University and Research Centre). Про мету і результати візиту ректор сьогодні розповідає на сторінках газети «Вісник СНАУ».

«Так, дійсно, 18 грудня 2015 року на запрошення ЄБРР я взяв участь у роботі конференції «Інновації в агробізнесі – розвиток ланцюгів поставок та співпраці бізнесу між Нідерландами, Україною та Західними Балканами». Перш, ніж говорити про власне конференцію, варто зазначити, що відбулася вона за сприяння Європейського банку реконструкції та розвитку, створеного для підтримки руху інновацій в усіх сферах. Ця робота проводиться у двох напрямках: фінансова підтримка підприємств та підприємців, що прагнуть розвивати власний бізнес (у тому числі, й аграрний) та консультативна, роз'яснювальна робота щодо інновацій, нових ідей

та технологій.

Головна мета конференції – ознайомити український аграрний бізнес та консалтинг з основними завданнями, передбаченими проектом, а також запропонувати голландський досвід колегам з України та країн Балканського півострова. Сам проект досить широкий, не прив'язаний до якоїсь конкретної галузі сільського господарства, і в цілому направлений на підвищення рівня інновацій в аграрному секторі. З України до участі у конференції та проекті була запрошена достатньо велика кількість підприємств – потужних аграрних холдингів, виробників та переробників продукції тваринництва. Проект є достатньо відкри-

тим, і компанії, які прагнуть впроваджувати у свою діяльність інноваційні технології, можуть долучатися до участі у ньому.

Сумський національний аграрний університет вже впроваджує багатьох років, починаючи з 2010-го, спільно з ЄБРР та Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) впроваджує низку освітніх проектів, наразі триває вже третій. Весь процес ми детально висвітлюємо у ЗМІ, все відбувається відкрито й публічно, і завдяки цьому Сумський НАУ отримав визнання та має досить високий шанс стати і співорганізатором, і виконавцем декількох проектів в рамках цієї співпраці.

На нашу думку, найбільш ефективним було б продовження та розширення співпраці з компанією «Kernel», з якою ми впроваджуємо проект «Університет міжнародних програм». 21 грудня 2015 року під час підведення проміжних підсумків роботи представники компанії «Kernel» вручили премії кращим викладачам, задіяним у проекті, та позитивно оцінили результати спільної роботи. Тож плануємо звернутись до ЄБРР, щоб продовжити підтримку інновацій не тільки

безпосередньо в сільському господарстві, але й через трансфер цих інновацій у навчальні програми. Також, на нашу думку, перспективним є напрямок роботи з керівниками та провідними фахівцями фермерських господарств, причому, це цікаво як для університету, який вже має певні напрацювання у підвищенні кваліфікації фермерів, так і для компанії «Kernel», яка здійснює у дрібних фермерів закупівлю, а отже, прямо зацікавлена у підвищенні їх обізнаності щодо світових науку та інновацій. Але ми не обмежуємося тільки цими напрямками: нас цікавлять і проекти з переробними підприємствами, наразі розглядається можливість активної співпраці з Глобінським та Куп'янським м'ясокомбінатами, для того, щоб сформувати пропозиції по ноу-хау в галузі переробки.

На конференції я виступив з презентацією нашого університету та проектів співпраці СНАУ з ЄБРР/ФАО та DAAD. Взагалі я переконаний, що курс університету, орієнтований на інтернаціоналізацію навчального процесу та консалтингу, на партнерство з міжнародними організаціями, на сьогодні є єдино правильним.

І в цьому контексті дуже важливо є активна участь викладачів у підготовці пропозицій до співпраці, причому із залученням партнерів зі сфери аграрного бізнесу та консалтингу. Задача непроста, але цілком реальна, тим більше, що макрофінансування проекту вже почалося, і подальші дії залежать виключно від нашої активності та вміння співпрацювати з партнерами»♦

Підготувала ОЛЕНА МОВЧАН

ДОВІДКА

Університет Wageningen University and Research Centre спеціалізується на програмах біології, навколишнього середовища, виробництва продуктів харчування, прагне використовувати інноваційні розробки в цих галузях для підвищення загального рівня життя. Більше 10 тис. студентів і 6,5 тис. викладачів з більш ніж 100 країн працюють у співпраці з інститутами та лабораторіями по всьому світу для досягнення цієї мети.

консультація

Що треба знати про індексацію

За останній рік українське законодавство у сфері заробітної плати та її індексації не зазнало істотних змін. Однак не можна забувати про те, що керівництвом країни було прийнято рішення про посилення відповідальності за порушення у сфері законодавства про працю (зараз вони викладені у статті 265 КЗПП). Тепер ненарахування та невиплата індексації заробітних плат карається суттєвими штрафами як для підприємства в цілому, так і адміністративними штрафами особисто для директора і бухгалтера підприємства. Тому питання індексації заробітних плат в нашій країні ніколи не втраять актуальності і завжди будуть предметом підвищеної уваги для українських бухгалтерів.

Сьогодні освіжимо в пам'яті основні питання, які виникають у бухгалтерів при розрахунку індексації.

Яка частина заробітної плати підлягає індексації?

Індексації підлягає будь-яка зарплата в Україні незалежно від її розміру. Однак індексується заробітна плата не цілком, а тільки в межах прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Як відомо, з 1 вересня 2015 рівень прожиткового мінімуму для працездатних осіб в Україні був підвищений з 1218 грн. до 1378 грн. Таким чином, на сьогодні індексувати зарплату потрібно в таких межах:

- якщо нарахована зарплата співробітника менше або дорівнює 1378 грн., то вона індексується повністю;
- якщо нарахована зарплата співробітника більше 1378 грн., то індексується тільки її частина, яка не перевищує суму прожиткового мінімуму для працездатних осіб або 1378 грн.

За яких умов повинна проводитися індексація заробітної плати в Україні?

Розрахунок та виплата індексації заробітних плат в Україні безпосередньо залежить від значення індексу споживчих цін, а точніше від приросту цього показника.

Нагадаємо, що індекс споживчих цін, або індекс інфляції – це показник, який характеризує зміни загального рівня цін на товари і послуги, які купуються населенням для невикористаного споживання.

На законодавчому рівні встановлено, що обов'язок розрахунку цього показника закріплений за Міністерством статистики України. Це міністерство вираховує його на підставі отриманих ними статистичних спостережень. Отриманий результат фактично відображає рівень інфляції в країні. Оприлюднення значення цього індексу проводиться на сайті міністерства, а також в офіційних періодичних виданнях не пізніше

10 числа місяця, наступного за тим, для якого він публікується.

Якщо значення приросту цього показника більше або дорівнює 101%, то індексація проводиться. Якщо ж цей показник менше, то, в залежності від базового місяця працівника, можливі два варіанти:

- індексація не нараховується взагалі, оскільки не виконується основна умова.
- індексація нараховується і виплачується на тому ж рівні що і у попередньому місяці.

Як визначається базовий місяць для розрахунку індексації заробітної плати?

Відповідно до норм Постанови КМУ, якою затверджено Порядок проведення індексації заробітних плат №1078, базовий місяць для кожного працівника визначається суто індивідуально. Для визначення базового місяця співробітника існує два підходи:

- у разі, коли за весь час роботи на підприємстві співробітнику жодного разу не підвищувався посадовий оклад, тоді для такого співробітника базовим вважають місяць, що передує місяцю його прийому на роботу;
- у разі, коли зарплата працівника підвищувалася (розмір підвищення окладу не має значення), то базовим вважають місяць, в якому відбулося таке підвищення♦

Як отримати субсидію?

З 1 травня 2015 року отримати субсидію стало зовсім просто. Скасовано майже всі обмеження щодо майнового статусу отримувача, крім здійснення одноразової покупки на 50 тисяч гривень. При цьому, забороняється вимагати від заявників інші документи.

Хто має право на отримання допомоги?

Право на отримання житлових субсидій мають сім'ї, які платять за житлово-комунальні послуги більше визначеного для них обов'язкового відсотка платежу (розраховується індивідуально для кожної сім'ї).

З 1 травня 2015 року оформити субсидію можна на підставі лише двох спрощених документів – заяви та декларації про доходи. Кожне домогосподарство одночасно з рахунками у квітні та жовтні 2015 року отримує бланки заяви і декларації, надруковані постачальниками послуг ЖКГ.

При цьому подати документи на оформлення потрібно лише один раз – надалі субсидія автоматично подовжуватиметься до зміни фінансового стану сім'ї. Відправити їх до Управління праці і соціального захисту населення можна і поштою. Перевіряти дані будуть Пенсійний фонд та Державна фіскальна служба.

Обов'язковий відсоток платежу розраховується індивідуально для кожної сім'ї за встановленою формулою і залежить виключно від доходів сім'ї:

- середньомісячний дохід на одну особу за попередні 6 місяців ділиться на прожитковий мінімум на одну особу (в 2014 році – 1176 грн.);
- результат ділиться на базовий коефіцієнт 2;
- після чого отримана цифра множиться на базовий коефіцієнт 15 %.

Після цього розраховується розмір

обов'язкового платежу: обов'язковий відсоток платежу множить на середньомісячний сукупний дохід домогосподарства.

Розрахунок розміру субсидії

Від розміру плати за житлово-комунальні послуги в межах соціальних нормативів потрібно відняти розмір обов'язкового платежу, а також розмір пільги за наявності.

Знаючи дохід своєї сім'ї, ви можете самостійно розрахувати розмір обов'язкового платежу і орієнтовний розмір субсидії.

Приклад: Припустимо, що ваша сім'я складається з трьох осіб. А за попередні 6 місяців ви заробили в цілому 18 000 грн. В цьому випадку середньомісячний дохід сім'ї дорівнює 3000 грн (18 000 грн / 6 міс.), а дохід на одну людину – 1000 грн в місяць (3000 грн / 3 людини). Підставляємо 1000 грн у формулу: 1000 грн / 1176 грн / 2 * 15 % = 6,38 %. Таким чином, при середньомісячному сукупному сімейному доході 3000 грн на місяць ваш обов'язковий платіж становить 191,33 грн (3000 * 6,38 %).

Все, що перевищує цю суму (в межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами), буде розміром субсидії.

Коли не призначається субсидія

Здійснення одноразової покупки на 50 тисяч гривень протягом року до дня звернення за субсидією.

Які нормативи використовуються при розрахунку субсидії

З 1 жовтня 2014 року субсидія призначається з врахуванням єдиних для всієї України соціальних норм житла та нормативів споживання житлово-комунальних послуг.

Якщо споживач використовує менше, ніж встановлено соціальним нормативом, гроші не повертатимуться до органу соцзахисту, а залишаться на його рахунок. З їх допомогою родина зможе заплатити за комунальні послуги в майбутньому.

За надлишки площі і використаних комунальних послуг необхідно сплачувати повну вартість послуг.

Дані щодо контактних номерів телефонів органів соціального захисту населення можна дізнатися за телефоном урядової «гарячої лінії» (безкоштовно і цілодобово) 0 800 507 309♦

конкурс

Краща аграрна практика – 2015

Нещодавно онлайн-видання AgroPortal.ua спільно з Асоціацією «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ) та агентством AgriEvent провело Всеукраїнський конкурс «Освіта VS Робота: краща аграрна практика -2015».

Метою проекту було «з перших вуст» дізнатися, як студенти проходять виробничу практику, чи допомагають їм у цьому знання, отримані у навчальних закладах, з якими проблемами стикаються в ході проходження практики і з яким багажем знань вони повертаються на студентську лаву.

На конкурс прийшло понад 100 робіт. Конкурсна комісія визначила п'ятьох переможців, одним з яких став Тимофій Меншиков, студент біолого-технологічного факультету Сумського національного аграрного університету (II місце).

Нагородження переможців відбулося 10 грудня 2015 року в ході VII Міжнародної конференції «Ведення агробізнесу в Україні: час глибоких перетворень». Переможці отримали грошові призи, цінні подарунки від організаторів і можливість безкоштовно навчатися в одному з модулів агрошколи УКАБ та взяти участь в одній з конференцій УКАБ протягом 2016 року.

До вашої уваги пропонуємо конкурсні роботи учасників – студентів Сумського національного аграрного університету.

Практика в Миннесоте Кінські сили Німеччини

Живая история о том, как знания, полученные в университете, помогли студенту максимально проявить себя

ТИМОФІЙ МЕНШИКОВ,
студент біолого-технологічного факультету

Моя первая производственная практика была в штате Миннесота (США), в городе Кенсингтон на молочной ферме семьи Фернхольц (Fernholz). Данную программу практики мне помогли найти в моем любимом СНАУ, в отделе «международных отношений» по американской программе WISE.

Данная ферма специализируется на жирном молоке для производства мягких сыров. Главная порода была «Джерси». Эта порода помимо высокой продуктивности и жирности молока, еще является для меня спокойной, энергичной и самой красивой.

Мне повезло в том, что я прилетел в тот год, когда Марк (фермер) начал модернизировать и расширять производство от 320 дойных коров до 540 коров, а также проводить вводную селекцию «Джерси» спермой бычков других жирномолочных пород, таких, как итальянских буйволов (для оплодотворения применяли искусственное осеменение). Но также применял природное оплодотворения породой «Лимузин» для ввода доминирующего гена безрогости, поскольку «Джерси» является рогатой породой. В результате мы получали помесь, которую американцы называют «Хэлфа». Телята, рожденные в данной помеси, имеют повышенный иммунитет сравнительно с телятами породы «Джерси».

Итак, что же я делал на ферме. Все! Марк мне объяснил, как и что надо делать, где и что брать, научил работать за трактором, больше ничего. Почему? В начале знакомства с Марком я узнал, что он тоже по специальности биотехнолог, как и я, но аккредитация только колледж. И он увидел во мне специалиста. Вначале, конечно, я делал самую простую работу, которую я должен выполнять как студент-практикант. Это продлилось всего 3 месяца. Я просто кормил телят, чистил стойла (конечно, не лопатой, а трактором) и работал на месте доильного оператора. Но дальше я показал все свои знания перед Марком, что я изучал в университете.

Сперва я начал консультировать в ошибках содержания, санитарии и гигиены телят, дозировки молозива и тестирования на иммуноглобулин, что повысило выживаемость в первые 2 недели (самый критический возраст у телят) с 76% до 87% выживаемости. Далее я стал сам выявлять симптомы болезней у телят, чтобы предотвратить фактор смерти от потерянного времени на утренних сменах при несвоевременном лечении телят. Это подняло процент выживаемости до 91%. С конца апреля по конец июля я смог добиться такой выживаемости: из 100 новорожденных телят, за это время, выжило 97 телят. Это Марк очень оценил во мне, поскольку до этого ни один студент не проявлял активность в улучшении производства и качества на ферме. Также

я начал помогать Марку в акушерстве коров и их осеменении. Ведь все я уже знал, мне надо было только вспомнить и применить на практике. Также я закрепил знания доильного оператора и знания ветеринарии, во время помощи лечения коров Марку.

За заслуги перед «отечеством» Марк, узнав мои хобби, вначале подарил мне астрономический телескоп (а там, на ферме, настолько красивое чистое ночное небо), что мне дало насладиться ночами Миннесоты, а также я впервые увидел вживую северное сияние. Далее в мае он подарил мне шикарный горный велосипед для путешествия по округам, а в штате такая красивая дикая природа и тысячи красивых чистых озер. Марк был приверженцем политики «учеба – учебой, но путешествовать студент обязан». Дал машину и бесплатный бензин, чтобы я мог увидеть штат. А также дал неделю на путешествие. И я решил поехать в Иллинойс, Чикаго сити. Всю неделю: утро – музей, вечер – кафетерии и вечерний стрит-джаз. Шикарный старый и современный город оставил память, очень хорошую и приятную память о США, новых друзей. За все 12 месяцев на практике было море позитива и общения. Там я нашел друзей Зака, Бена и Боу. В конце мы собирались у меня в трейлере, где я жил, и отдыхали от работы за гамбургерами и пиццей, за игрой в SP4 и просмотром фильмов.

В США я смог насладиться своими знаниями, полученными в университете, показать себя как профессионала и специалиста; увидеть мир; познакомиться с западной культурой, которая очень отличается от нашей; найти кучу знакомых и друзей; найти место для работы после окончания университета, что дальше поможет мне развиваться как специалисту, и с возвращением на родину я смогу своими знаниями развивать животноводство в Украине, поскольку именно знания, полученные во время таких практик, студенты набирают опыт и знания, которые помогут нашей стране развить наш аграрный сектор. Да, для этого нужно время и силы, но именно это поможет стране в евроинтеграции и развитии.

Но все же, если бы не мои знания из университета и его помощь, я бы не достиг такого уровня знаний. Спасибо всем моим преподавателям за все, что они сделали для учения и развития новых специалистов Украины!

ДЕНИС САРЖАНОВ,
студент інженерно-технологічного факультету

Більшість людей в Україні уявляють для себе Німеччину, як країну з високо розвинутою промисловістю. На наших дорогах ми часто зустрічаємо німецькі автомобілі, що є вершиною досягнення технічного прогресу та мрією багатьох українців. На українських ланах працює достатньо багато німецької сільськогосподарської техніки, яка зарекомендувала себе з найкращого боку.

Проте Німеччина — це не тільки технічний прогрес. В цьому я зміг переконатися, проходячи практику за програмою «Deula». Практика почалася із вступного семінару в школі Deula, що знаходиться в місті Нінбург, земля Нижня Саксонія. До цієї школи з нашого університету на практику приїхало 7 студентів. Під час проходження семінару ми вдосконалювали свої знання німецької (особливо технічної) мови, пройшли практичну підготовку з водіння та агрегування тракторів. Також була достатньо широка культурна програма, ми відвідували музеї, визначні місця, атракціони.

Після завершення семінару всіх нас розподілили по місцях практики. Я був направлений в місто Лілієнталь. У цьому місті розташована одна із елітних німецьких компаній із розведення, вирощування та підготовки спортивних коней. Я

потрапив до дружнього інтернаціонального колективу. Серед працівників фірми були німці, росіяни, казахи. Мені сподобалось, як дружно мене зустріли і взагалі відносини між працівниками та керівником фірми. Я відчував себе там серед друзів. У процесі проходження практики я отримав досвід із догляду та підготовки коней до участі в змаганнях. Разом з керівником фірми ми виїжджали на різні змагання з кінного спорту, в тому числі були на міжнародному кінному фестивалі.

У вільний час ми зі співробітниками фірми придумували різні розваги. Інколи у вихідні дні до мене приїздили інші практиканти і ми влаштовували барбекю. Взагалі практика була дуже корисною і я сподіваюся наступну практику теж провести за кордоном для набуття більшого досвіду!

До Польщі – на полуницю

ЄВГЕН СКОРОБАГАЧ,
студент факультету економіки і менеджменту

Що таке закордонна студентська практика? У кожного різні погляди на це: для одного – це непоганий заробіток, для іншого – подорож по світу, пізнання життя закордоном, відпочинок тощо. Сьогодні я вам розкажу про свій досвід проходження закордонної практики.

Я проходив практику по збиранню полуниці влітку 2015 року в Польщі. Емоції були різні, як на початку практики, так і по її завершенню. Праця була різноманітна, від збору полуниці, обрізання вусиків на кущах, прибирання поля після закінчення родючості полуниці, до полагодження водопроводу в полі, пошкодженого трактором під час зрошування ґрунтів.

Мені дуже пощастило з гарною компанією студентів, що проходили практику разом зі мною. Це були студенти вишу в якому я навчаюся, а саме Сумського національного аграрного університету, деяких я знав ще до практики. Позитивна

атмосфера відіграє значну роль, адже не кожен може витримати 12 годин на день в полі протягом двох місяців. Але був час і відпочити. Ми мали шанс потрапити на початку практики на День села, так звана «імпреза», познайомилися трошки з традиціями їх країв, послушали їх музику, скуштували їх страви, а також дуже смачне пиво.

Працювали ми в різні погодні умови: і в дощ, і в спеку. Клімат дуже непередбачуваний: зранку ти можеш вдягати на себе все, що маєш, а вже через декілька годин немає чим дихати, або ж навпаки.

Люди в Польщі дуже привітні та ввічливі, допомагали нам під час праці, розповідали, як вони живуть, а також розпитували про життя в Україні. Дехто мав мовний бар'єр, але це не було проблемою, адже на даному підприємстві працювали наші співвітчизники старшого віку, котрі приїхали працювати самі від себе і добре розуміли польську мову.

Завершуючи свою коротку розповідь про закордонну практику, я можу сказати, що це безцінний досвід і дуже гарна змога побувати закордоном під час навчання у виші. Мені дуже сподобалася ця подорож і я планую вже наступного літа знову поїхати на закордонну практику!

Продовження у наступному номері.

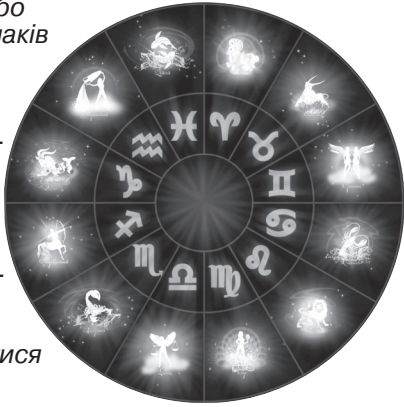

гороскоп

Що віщують зірки?

Наступаючий рік Червоної (або Вогненної) Мавпи для всіх знаків буде вельми несподіваним, повним сюрпризів і досить складним. Мавпа має норовливий характер, і цю особливість вона буде намагатися передати всім знакам Зодіаку. Варто пам'ятати також про те, що в цьому році треба не тільки гарненько трудитися, а й знаходити час для відпочинку і розваг. Інакше удача може відвернутися від вас.

Овен
Усім Овнам 2016 року потрібно взяти собі за правило бути вкрай ощадливими, розважливими та економними, бо Мавпа не надто прихильна до цього знаку і буде постійно провокувати на непотрібні витрати. Всі події, які відбуватимуться у Вашому житті, потрібно сприймати як даність і намагатися отримувати від них максимальну вигоду. Варто поберегти своє здоров'я навесні і на початку літа, найкраще саме на цей період запланувати відпустку. У сім'ї і любовних відносинах буде панувати ідилія і спокій.

Тілець
Рік для Тельців дуже гармонійний, доля дає великі шанси досягти висот і перемог. Тельці повинні чітко розставити пріоритети - що в житті головне, а що можна поставити на другий план. Це дозволить сконцентруватися на досягненні цілей. Якщо до цього Тельці тупцювали на місці, то рік Мавпи дозволить їм здійснити прорив у будь-якій галузі. Рік, коли можна сміливо міняти все, робити так, як вам подобається. Головне при цьому - мати хоча б у голові чіткий план дій, а не йти до мети спонтанно.

Близнюки
Для цього знака рік ділиться на дві половини. Перша буде сповнена приємних сюрпризів і несподіваних подарунків долі. Близнюки навіть будуть дивуватися, чому їм так щастить. Друга половина року повернеться іншим боком. На роботі можуть виникнути проблеми, а здоров'я може похитнутися. Не варто вживати будь-яких радикальних заходів - Близнюкам в цей період варто зачекати і просто перечекати - скоро все зміниться на краще.

Рак
Рак знайде задоволення в спокійній і монотонній роботі, якій він присвятить основний час. Потрібно чітко контролювати всі свої витрати і стежити, щоб вони не перевищували доходи. Інакше доведеться впасти в борги чи кредити, що не дуже-то рекомендується. У цей рік не варто планувати далекі поїздки, особливо до екзотичних країн. Якщо ж Ви почали будівництво, задумали переїзд або зміну місця проживання, саме час для того, щоб вдало завершити ці процеси.

Лев
Леви почнуть рік з того, що намітять далекосяжні плани і кинуться з головою в їх здійснення. Але рік для змін несприятливий. Скоріше, найкраще було б завершити старі справи, адже саме вони не дають простору для того, щоб виникло щось нове. Активні та цілеспрямовані Леви будуть винагороджені підвищенням на роботі або визнанням колег. Час, коли можна проявити свій характер і продемонструвати найкращі свої якості оточуючим. Відмінний час для укладення шлюбів і народження дітей.

Діва
Всі свої зусилля Діви повинні зосередити на особистому житті. Самотні представники цього знаку можуть зустріти свою долю і створити вельми міцний союз. Сімейні Діви повинні докладати якомога більше зусиль для того, щоб стосунки розвивалися і міцніли. Більше уваги, турботи і любові. Якщо Ви вирішили зайнятися кар'єрою, то потрібно проявляти наполегливість і старанність. Шанси піднятися дуже високі. При цьому не бійтеся ризикувати і висувати найсмисловіші ідеї. Оригінальність може послужити Вам хорошу службу.

Терези
Терези будуть намагатися добитися всього швидко, але рік Мавпи не дозволить цього зробити. Запасіться терпінням і налаштуйтеся на те, що до будь-якої мети доведеться йти довго і наполегливо. Будьте обережні - Вашим планам будуть заважати заздрісники і конкуренти. Обмежте свої витрати, інакше доведеться впасти в борги. Не розказуйте про свої плани стороннім, інакше Ваші ідеї можуть поцупити, і Ви залишитеся біля розбитого корита. Велика ймовірність конфлікту з друзями і близькими. Намагайтеся відразу йти на примирення, щоб не порвати остаточно відносини.

Скорпіон
Червона Мавпа дуже цінує працьовитість Скорпіона і буде всіляко благоволити цьому знаку. Починаючи нову справу, не тільки складіть докладний план, а й отримаєте консультації у фахівців, щоб не робити зайву роботу. Не звальювати все на себе - розподіліть обов'язки між друзями, родичами, колегами, тільки спільно ви можете досягти успіху. Весна обіцяє бути дуже прибутковою в матеріальному плані. Подбайте також про те, щоб у Вас залишалося достатньо часу на відпочинок, інакше ризикуєте перевантажити себе.

Стрілець
Стрільці весь рік будуть багато часу приділяти особистим стосункам. Це період, коли потрібно привести до ладу своє особисте життя, і можливо, щось кардинально в ньому змінити. Поки Стрільці цього не зроблять, вони не вийдуть на новий щабель. Особливо для цього сприятлива друга половина року. Постарайтеся провести свою відпустку разом із сім'єю, дітьми або коханою людиною. А ось перше півріччя варто присвятити роботі. Більше ініціативи, більше старання, і це принесе вам як моральне, так і матеріальне задоволення.

Козеріг
Козерогам варто стати більш товариськими і активними. Намагайтеся перебувати в гуці подій, це підніме вашу самооцінку і додасть колориту Вашому життю. До речі, рік дуже сприятливий для здійснення бажань. Мрійте сміливо і не бійтеся будувати плани. Але найкраще свої мрії втілювати в життя колективно. Ніяких перешкод у цьому випадку не очікується. Рік дуже успішний для цього знаку у всіх сферах, починаючи з творчості і кар'єри і закінчуючи особистими стосунками.

Водолій
Водоліям слід зачекати. Як би вони не розширювали коло свого спілкування, як би не намагалися йти до мети, все одно будуть залишатися на місці. Поставтеся до цього філософськи. Приділіть більше часу собі особисто або сім'ї. Прекрасний період для самоосвіти і підвищення свого професійного рівня. Скоро Вам це буде потрібно. Відмінний час для тих, хто займається творчістю. Цей рік - підготовчий для того, щоб в 2017-му здійснити всі свої задумки.

Риби
Риби буквально з початку року відчують велике піднесення і окриленість. Вони поставлять перед собою найвищі цілі і завдяки своїй тактовності і дипломатичності досягнуть їх швидше, ніж планували. У середині літа Риби будуть відчувати нестримний потяг до подорожей. Будуть нові знайомства з цікавими людьми і користь від нових друзів. Риби відчують себе потрібними й авторитетними, бо до них часто будуть звертатися за допомогою і порадою♦

бліц-інтерв'ю

Новорічне свято: яке воно для вас?

Підготували ОЛЕНА МОВЧАН та АННА ЛОГВИН

З цим питанням ми звернулися до студентів, викладачів та співробітників університету та попросили побажати щось читачам нашого «Вісника». Як виявилось, всі з нетерпінням чекають на свято, вважають його родинним і полюбують святкувати саме в колі сім'ї. І всі, звісно ж, хочуть, щоб у наступному році ми жили в мирі, достатку та спокої.

Світлана Запара, декан юридичного факультету

Новий рік відзначаємо з сім'єю. У нас є традиція напередодні свята ходити на вечірній сеанс у кіно, потім пити шампанське – і мерщій додому, відзначати! Крім того, 1 січня завжди (коли дозволяє погода) катаємося на лижах, адже ми прихильники здорового способу життя.

Традиційна новорічна страва у нашій родині – качка з яблуками.

Дуже сподіваюся, що у 2016 році всі чоловіки нарешті повернуться з війни, а всі, хто втратив чоловіків, синів, батьків і братів, знайдуть довгоочікуваний спокій і втамування болю.

Колегам бажаю бути терплячими, наполегливими, весь час розвиватися і отримувати нові знання, щоб бути сучасними. Студентам – відкритих доріг для подорожей, щоб розширювати світогляд, дізнаватися про щось нове, а потім, звісно ж, повертатися на навчання у рідний СНАУ.

Вікторія Нужненко, інженер інформаційно-видавничого центру

Новий рік для нашої родини, як і для багатьох інших, – суто сімейне свято, тому відзначаємо його разом з чоловіком та донькою. Вважаю, що тільки вдома можна створити справжню новорічну атмосферу, тому ніколи не зустрічаємо це свято десь у розважальному закладі.

Традиційно готую на Новий рік м'ясо по-французьки, улюблені салати, чи зазвичай радую сім'ю :) Взагалі вважаю саме сім'ю найбільшою цінністю та найдорожчим подарунком, і не тільки у Новий рік.

У новому році всім читачам нашої газети бажаю процвітання, щастя, кохання й добробуту.

Валентина Андрієнко, головний бухгалтер

Завжди святкуємо у родинному колі. Але справжня святкова атмосфера з'явилася тільки після появи синочка. У нашій сім'ї існує традиція встановлювати декілька новорічних ялинок, причому прикрашати їх – то виключно справа сина, я до того відношення не маю.

Під кінець року завжди намагаюся завершити всі справи, щоб не залишати нічого для нового року, а також підвести підсумки, зробити висновки – це дуже важливо.

Чесно кажучи, не очікую, що 2016-й буде легким, але сподіваюся, що люди стануть більш соціально захищеними. Всім бажаю від щирого серця фінансового благополуччя, яскравих посмішок, тепла й добра у кожному родині!

цікаво

Зустрічаємо Червону Мавпу

Майбутній 2016 рік за східним календарем буде роком Червоної Вогняної Мавпи. Слід заздалегідь підготуватися до його зустрічі, а для цього варто дізнатися, як зустрічати Мавпочку правильно.

ДЕ І ЯК ЗУСТРІТИ НОВИЙ 2016 РІК?

Місце зустрічі цього свята не має принципового значення. Але от якість дуже важлива. Мавпа буде дуже задоволена, якщо веселощі і радість у цей день будуть вирувати! У наступаючому році веселощів просто не може бути занадто багато. Символ 2016 року радий галасливий компанії, святковому шоу в ресторані, галасливим концертам або навіть маскараду.

Мабуть, ідеальним варіантом була б зустріч Нового року десь у тропічних широтах. Наприклад, можна провести цей час у Бразилії, де маса диких мавп :) Але покровитель року не сильно засмутиться, якщо торжество пройде і в будь-якому іншому місці. Повторимо, для нього головне - галас, веселощі і радість.

ЯК ПРИКРАСИТИ НОВОРІЧНУ ЯЛИНКУ?

Не можна забувати і про оформлення новорічної ялинки. Який же Новий рік без неї? У цьому питанні можна дати максимальну свободу власній фантазії. Цього року ялинку можна прикрасити не тільки класичними і звичними іграшками, шишками і шоколадками, а й будь-якими іншими предметами. Особливо буде рада Мавпа тропічним фруктам і шоколадним цукеркам в яскравих блискучих етикетках. На думку астрологів, Мавпа жити не може без грошей. Тому вона буде дуже рада, а згодом з лишком віддячить господарів будинку, якщо на ялинці будуть висіти грошові купюри, прикріплені за допомогою стрічок червоного кольору.

Світлана Шестакова, завідувач кафедри ДПД та українознавства

На моє глибоке переконання, Новий рік – це суто сімейне свято, тому святкуємо його завжди виключно у сімейному колі. У нашій родині існує традиція не готувати безліч страв на новорічний стіл, а відзначати шампанським і фруктами.

Сподіваюся, що 2016 рік все ж таки стане більш стабільним і спокійним і не забере нікого з рідних і близьких.

Всім читачам «Вісника» щиро бажаю удачі, радості, щастя й стабільності у новому році!

Сергій Хоменко, завідувач кафедри фізичного виховання

Дуже люблю святкувати Новий рік у родинному колі, але дорослі діти чомусь «тікають» з дому вже за 10 хвилин опівночі :) Ми даруємо один одному приємні дрібнички, на стіл ставимо фрукти, солодощі.

Дуже хочу, щоб у новому році закінчилися брудні політичні ігри, і ситуація в нашій країні покращилася. Нехай всі будуть здорові та щасливі, та ще й матеріально забезпечені!

Ольга Садовська, вахтер головного корпусу

Останні кілька років зустрічаю свято на роботі, оскільки саме на Новий рік припадає моя зміна :) Хоча, звісно, мені більше подобається відзначати його в колі сім'ї, а трохи згодом – ще й з друзями.

У нашій родині існує традиція: щороку купувати новеньку новорічну іграшку на ялинку. Звісно ж, всі даруємо один одному подарунки.

У новому році всім бажаю миру, добра, чистого неба над головою. Щиро сподіваюся, що ситуація в нашій країні покращиться.

Артур Новохацький, студент 5 курсу біолого-технологічного факультету

Новий рік впродовж останніх років зустрічаю у колі друзів, але все ж таки вважаю його родинним святом. Не уявляю його без мандаринів, кока-коли і салату олів'є, ну й, звісно ж, без новорічної ялинки!

Бажаю всім у 2016 році добра, щастя, миру, матеріального благополуччя, чистого неба♦

ЯК ОДЯГТИСЯ НА НОВИЙ 2016 РІК МАВПИ?

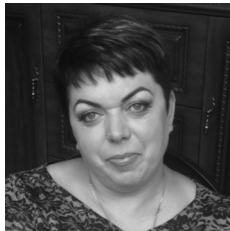
Вбрання повинне бути обов'язково яскравим, барвистим і навіть трішки зухвалим. При цьому одяг повинен виглядати дорого і стильно. Астрологи рекомендують жінкам у це торжество надягати виключно вечірні сукні. Також обов'язково надіньте свої найдорожчі прикраси. Не варто бути стриманими при виборі гардеробу і чоловікам. У цю новорічну ніч не варто скромничати, використовувати якісь класичні предмети гардероба.

НОВОРІЧНИЙ СТИЛ

Мавпа любить розкіш у всьому, в тому числі і в їжі. Тому новорічний стіл повинен ломитися від страв, а оформлення столу має бути максимально яскравим. Страви слід подавати на стіл у найдорожчому посуді. Стихія цього року - вогонь, а це означає, що в готуванні слід використовувати по максимуму помідори, червоний болгарський перець, апельсини, полуницю. Багато, щоб в кожній страві був хоча б один червоний інгредієнт.

Є й певні обмеження і заборони. Мавпі не смакуватиме жирна їжа. Тому від важких для засвоєння страв варто відмовитися. Зате у великій кількості мають бути представлені овочеві та фруктові салати.

Тепер Ви знаєте, як зустрічати Новий 2016 рік Мавпи правильно. Бажаємо, щоб Новий рік приніс Вам море радості, гарного настрою і здійснення всіх заповітних бажань!♦

спорт

Перемоги наших іноземних студентів

ЦЕНТР ПО РОБОТІ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

ний факультет) та Шерзодбек Абдуманопов (факультет економіки та менеджменту).

Центр по роботі з іноземними студентами вітає Шерзодбека Абдуманопова, студента 2 курсу факультету економіки і менеджменту, з отриманням почесного 2 місця з бойового двоборства у версії Б-2 (вагова категорія 70-75kg) та 3 місцем з бойового двоборства у версії Б-1 (вагова категорія 70-75kg). Пишаємося нашим студентом, який продемонстрував високі спортивні досягнення та гідно представив наш університет на міжнародному рівні!♦

гордість СНАУ

Повернулися зі сріблом і золотом

ОЛЕНА МОВЧАН

Нещодавно п'ятеро студентів Сумського НАУ повернулися з Харкова, де вони у складі збірної команди України змагалися за медалі на Чемпіонаті світу з військово-спортивного багатоборства.

У ньому взяли участь близько 500 спортсменів з 14 країн, у тому числі з України, Грузії, Азербайджану, Узбекистану, Таджикистану, Туркменістану, Лівану, Сирії, Індії, Пакистану, Йорданії, Конго, Гани та Єгипту. Змагання пройшли в розділі «Бойове двоборство», де спортсменам потрібно було продемонструвати свою майстерність у стрільбі й у всестильовому бою за різними категоріями.

За підсумками змагань, збірна України завоювала 57 медалей, у тому числі 22 золоті, і посіла перше загальнокомандне місце. Другою була збірна Узбекистану, третьою – команда Грузії.

30 листопада 2015 року у залі ректорату відбулася зустріч спортсменів з ректором СНАУ Володимиром Ладикою та проректорами. Володимир Іванович подякував переможцям за високі результати, запевнив їх у тому, що адміністрація й надалі всіляко підтримуватиме спортсменів. Слова щирої вдячності звучали й на адресу тренерів – заслуженого тренера України Сергія Хоменка та майстра спорту між-

народного класу Олександра Хоменка.

Наші спортсмени показали такі високі результати:

Людмила Слобода (факультет агротехнологій та природокористування) – I місце, чемпіонка світу;

Тетяна Козленко (факультет ветеринарної медицини) – I місце, чемпіонка світу;

Сергій Войтенко (інженерно-технологічний факультет) – два II місця;

Шерзод Абдуманопов (факультет економіки і менеджменту) – II і III місце;

Ярослав Тараненко (факультет ветеринарної медицини) – II місце.

Вітаємо спортсменів та тренерів команди, бажаємо подальших спортивних успіхів та досягнень!

Зазначимо, що вид спорту «Військово-спортивне багатоборство» був заснований в Харківській області у 1997 році, і саме в Харкові протягом восьми років проходять чемпіонати світу з ВСБ. Цей вид спорту взятий за основу силовими структурами, Збройними силами та Національною гвардією України при підготовці бійців у зону АТО. Наступний чемпіонат світу планується провести через рік також у Харкові♦

міжнародне співробітництво

СНАУ – інтернаціональний виш

ЦЕНТР ПО РОБОТІ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

25 листопада 2015 року закінчився прийом іноземних громадян на навчання в нашому університеті. На сьогодні контингент іноземних студентів складає 328 чоловік з 23 країн світу. У 2015 році вперше були зараховані на навчання громадяни КНР, Марокко, Німеччини. Запрошення на навчання вперше було видано таким країнам як Намібія, Конго, США, Гамбія, Єгипет, Бангладеш.

У Сумському національному аграрному університеті навчається більше 50 студентів з таких Африканських країн як Зімбабве, Замбія, Нігерія, Сьєрра-Леоне, Гана та Ангола. 25 листопада 2015 року у Національному педагогічному університеті ім.М.П.Драгоманова у м. Київ відбулася Міжнародна конференція з питань організації навчання іноземних студентів, у якій взяли участь почесні консули та делегати університетів зарубіжних країн, представники вищих навчальних закладів України. За запрошенням Президента «Африканської Ради в Україні» Мохамеда Сісея у конференції взяли участь співробітники Центру по роботі з іноземними студентами разом з найкращими студентами з Африканських країн, які навчаються в СНАУ. За успіхи в навчанні та активну участь у суспільно-культурному житті університету були нагороджені дипломами студенти СНАУ: Чібе Самюель (Замбія), Аїдо Стефен Кваку (Гана), Джошуа Лайнус (Нігерія) – факультет економіки та менеджменту та Муленга Наташа

(Замбія) – будівельний факультет. Також почесним дипломом «Африканської Ради в Україні» був відзначений, насамперед, ректор університету В.І.Ладика за якісну підготовку африканських студентів та співробітництво з країнами Африканського континенту.

Вітаємо наших студентів та бажаємо подальших успіхів у навчанні!♦

практична складова

Майбутні харчовики побували на виробництві

ОЛЕНА МОВЧАН

Однією зі складових успішного засвоєння студентами знань є, безумовно, практична підготовка. Розуміючи це, у Сумському НАУ приділяють велику увагу питанням наближення теорії до практики. Робиться це декількома шляхами, одним з яких є знайомство студентів з роботою реально діючих підприємств.

Так, нещодавно студенти-третьокурсники факультету харчових технологій разом з доцентом кафедри харчових технологій Надією Лобачовою відвідали центральну харчову лабораторію Сумської облспоживспілки, фахівці якої визначають якість продуктів м'ясої, рибної, хлібної, макаронної та кондитерської продукції. Всі виробники нашої області надають до цієї лабораторії зразки продукції, і на підставі проведених досліджень за умови високої якості та відповідності стандартам їм видають сертифікати. Начальник лабораторії Тетяна Кулаксізова провела цікаву екскурсію. Студенти побачили, як проводиться аналіз, а також ознайомилися ще з одним цікавим аспектом діяльності лабораторії – виробництвом спеціальних заквасок для хлібопекарської промисловості. Останнім часом дуже популярним у adeptів здорового харчування є бездріжджовий хліб, тож саме тут виробляють хмільну закваску для

нього.

Тетяна Миколаївна розповіла також, що лабораторія надає можливість магістрам та аспірантам факультету харчових технологій Сумського національного аграрного університету проводити досліди на лабораторному обладнанні за допомогою спеціалістів. Все це сприяє більш якій практичній підготовці наших студентів, а отже, є запорукою їх професійної успішності у подальшому.

Того ж дня студенти разом з викладачем відвідали й підприємство облспоживспілки «Сумський виробничий комбінат», на якому виробляють різноманітну м'ясо-ковбасну продукцію, а також солять і коптять рибу. Як запевняють фахівці підприємства, у процесі виробництва використовують натуральні інгредієнти, а процес копчення відбувається за класичною технологією, без використання шкідливих домішок та штучного диму. Майбутнім технологам продемонстрували виробничі процеси на всіх стадіях: від приймання сировини до дегустації готової продукції.

Директор комбінату Микола Безуглий поспілкувався з учасниками екскурсії, запропонувавши проходження виробничої практики на підприємстві, та відзначив високий рівень теоретичних знань, продемонстрованих нашими студентами♦

Технологи сходили «на рибу»

ЛАРИСА БОНДАРЧУК

Поєднувати теоретичні і практичні знання – девіз нашого університетського навчального процесу. Це є важливим для всіх факультетів, але

особливо – для студентів технологічних спеціальностей. На біолого-технологічному факультеті велику увагу приділяють ознайомленню майбутніх технологів з усіма процесами виробництва. Так, нещодавно для студентів IV курсу спеціальності «Рибальство» була проведена екскурсія на Сумське рибопереробне підприємство, організована доцентом біолого-технологічного факультету Ларисою Бондарчук та старшим

викладачем факультету харчових технологій Сергієм Сабадашем.

Студенти ознайомилися з новітніми технологіями у виробництві рибної продукції, з роботою сучасного обладнання, поспілкувалися з директором підприємства Романом Кульомзою.

Роман Миколайович запевнив, що сьогодні рибопереробне підприємство готове надавати студентам СНАУ не тільки можливість пройти виробничу практику, а й у подальшому працевлаштуватися.

Учасники висловлюють щиро вдячність керівництву підприємства за цікаву екскурсію♦

уроки історії

Пам'ять крізь призму болю

РАЇСА ПОЧТАРЬОВА,
зав. сектору просвітницької роботи наукової бібліотеки СНАУ

Голодомор в Україні 1932-1933 років був чи не найжахливішою подією в історії людства, що винищив морально понівечив ціле покоління українців. Цю трагічну сторінку завжди пам'ятаємо як день скорботи за мирними українцями, які загинули від голоду, маючи родючі ґрунти, будучи хліборобами – прославленими працелюбами на своїй землі.

Експозиція видань «Голодомор 32-33 років – жахлива сторінка історії України», представлена в науковій бібліотеці Сумського НАУ, неодноразово збирала студентів та викладачів. Найактивнішими відвідувачами були вихованці факультету економіки та менеджменту, які, зібравшись довкола книг та періодичних видань, разом із кураторами, серед яких Марина Ксенофонтівна та Лариса Полятикіна, переглядали й обговорювали матеріали про голодомори в Україні, переповідали спогади своїх рідних про ті трагічні роки.

У книзі «Під чорним тавром» Бориса Ткаченка, агронома, письменника, краєзнавця із Лебедина, перерахували сторінки

ки про голодні часи на Сумщині. Це перше в Україні видання про Голодомор. Б.Ткаченко майже тридцять років працював над цим дослідженням, збираючи матеріал в місцевих архівах та записуючи спогади свідків. Книга «Під чорним тавром» була номінована на Шевченківську премію.

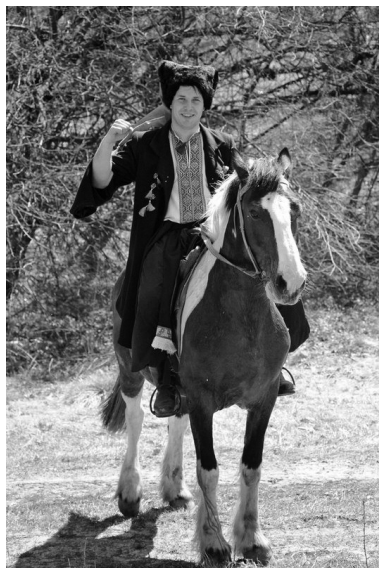
Основою наукових досліджень, представлених у виданнях різних авторів, є суворий документалізм, свідчення очевидців. У книгах – переконливі докази про вину радянського політичного режиму піднімають завісу над жахливою таємницею та злочинним винищенням генофонду українського народу. Історію повернути не можна, але важливо, щоб не повторилися помилки минулого. У дослідженнях авторів – закарбована пам'ять про загинулих українців. Це вічні дзвони виснаженням від голоду безвинним людям.

Важливо, що подібні заходи сприяють розумінню молоддю правдивості історичних подій, не залишають їх осторонь від процесів, що відбуваються в суспільстві, в житті українського народу. Стверджують усвідомлення ними – бути українцями в Україні!♦

козацькому роду нема переводу

Студент СНАУ – чемпіон України з рукопашного бою!

ЛІДІЯ БАРКОВА

Студент-шестикурсник біолого-технологічного факультету СНАУ Микола Фісаюк виборов золото на Чемпіонаті України з рукопашного бою «Спас». Спортивний турнір відбувся наприкінці листопада у Запоріжжі.

Рукопашний бій «Спас» в Україні ще відомий як козацьке бойове мистецтво, якому на рівні нашої області навчають в Сумському обласному осередку характерництва та бойових мистецтв. Представляти сумську команду до гетьманської столиці поїхало шість спортсменів. У вирішальному фінальному двобої із запоріжцем наш 23-річний спортсмен Микола Фісаюк (вагова категорія 85+) здобув перемогу.

«Емоції від поїздки просто

неймовірні! На Чемпіонаті мене переповнював патріотичний козацький дух, адже це – наше, рідне, українське, козацьке бойове мистецтво», – ділиться своїми враженнями від турніру чемпіон України.

Ще один здобуток, а саме – III місце, приніс Сумщині 12-річний Захар Берестовський (вагова категорія до 50 кг). До речі, свій день народження хлопець відсвяткував на турнірі, йому виповнилося 12 років 21 листопада – саме в день змагань.

Важливо сказати, що хоч в Чемпіонаті України з рукопашного бою «Спас» сумська команда брала участь вперше, але вже, завдяки таким спортсменам як Микола Фісаюк, може похвалитися значними успіхами♦

патріотичне виховання

Незабутня зустріч з бійцями АТО

ОЛЕКСАНДРА ПЛАВИНСЬКА,
заступник декана ІТФ

26 листопада 2015 року інженерно-технологічний факультет провів зустріч студентів і викладачів з бійцями 27 Сумської реактивної бригади. Бійці розповіли про солдатське життя, про тренування та свої тривожні будні за кілька кілометрів від російського кордону, про дружбу і взаємовиручку, про патріотизм і любов до нашої української землі, до рідного дому. І під час таких зустрічей згадуються слова з вірша В.Симоненка: «Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину». Студенти із захопленням слухали розповіді бійців, цікавилися побутом, бойовим забезпеченням, а також правилами служби за контрактом. Під час розмови студенти побачили скромних і в той же час мужніх солдатів, справжніх героїв, захисників нашої Вітчизни.

Бійці отримали солодкі та корисні подарунки від організаторів зустрічі, а декан інженерно-технологічного факультету Михайло Довжик подарував бійцям українсько-німецький підручник для фермера, тому що усі війни закінчуються і настає мирний день, і бійці повернуться до своїх домів, своїх сімей і, можливо, організують власне підприємство, і такий підручник їм стане у нагоді.

Хочеться висловити подяку співорганізатору цієї зустрічі волонтеру Миколі Василенку, а також за підтримку подякувати викладачу кафедри інженерних технологій харчових виробництв, ФХТ Ігорю Головачу♦

екскурсія

Студенти-екологи відвідали Гетьманський парк

ОКСАНА КУРИЛО, ОЛЕКСАНДРА РУБИН

Національні природні парки є важливою складовою природно-заповідного фонду України та екологічної мережі держави. Відповідно, набуття знань про особливості створення та функціонування національних природних парків, стан їхніх природних комплексів і біорізноманіття є необхідним компонентом підготовки фахівців-екологів.

На виконання навчального плану вивчення дисципліни «Заповідна справа» адміністрація Сумського НАУ надала можливість студентам 3 курсу напряму підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» здійснити науково-практичну подорож до Гетьманського національного природного парку. Ця територія затверджена як природоохоронна Указом Президента України № 273/2009 від 27 квітня 2009 року на площі 23360,1 га з метою збереження, відтворення і раціонального використання типових та унікальних природних комплексів Лівобережного лісостепу, що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення. Робота над створенням парку

тривала близько 10 років.

Територія Гетьманського НПП – це насамперед чарівна і тихоплинна річка Ворскла та її заплава, незаймані болота та луки, соснові та дубові ліси. Ворскла – одна з найбільших і найчистіших лівих приток Дніпра (впадає в Дніпродзержинське водосховище). Гетьманський НПП знаходиться в південно-східній частині Сумської області на території трьох адміністративних районів: Великописарівського, Тростянського та Охтирського. Починається він на кордоні з Російською Федерацією і за течією Ворскли простягається до межі з Полтавською областю, закінчується південніше села Куземин Охтирського району. До парку віднесені ділянки заплави, сама річка, місцями надзаплавні тераси та правий корінний берег ріки. Загальна протяжність Ворскли в межах Сумської області 122 км, відповідно, такою є й протяжність парку. Не дивно, що саме територія басейну Ворскли стала «ядром» Гетьманського НПП. Заплава річки Ворскла збереглася у малозміненому вигляді завдяки раніше створеним заказникам загальнодержавного значення («Бакирівський», «Климен-

тівський», «Хухрянський») та місцевого значення («Ямний»).

Нам була представлена науково-практична екскурсія по одному із заповідних місць – еколого-пізнавальній стежці «Литовський бір». У ході екскурсії, яку провела начальник наукового відділу нацпарку Марина Скляр, ми дізналися багато нової та цікавої інформації про природні комплекси, історію створення та перспективи розвитку Гетьманського НПП. Незабутнє враження справили унікальний реліктовий сосновий бір, в якому ростуть дерева, вік яких нараховує понад 300 років. Територія парку поділена на функціональні зони, і ми мали можливість відвідати як рекреаційну, так і заповідну зони.

Фітоценотичне різноманіття нацпарку репрезентують угруповання п'яти типів рослинності: лісової, чагарникової, лучної, болотної та водної. Однією з основних причин багатства рослинного світу є фізико-геогра-

фічне розташування парку. Тут мешкає і багато тварин. З числа ссавців – лосі, кабани, козулі, борсуки, лисиці та ін. Серед птахів типовими є дятли, зозулі, сови, іволги.

На території парку також наявні і рідкісні види рослин та тварин, у тому числі і ті, що занесені до Червоної книги України. Зокрема, з числа представників фауни це підорлик малий, орел-карлик, видра, горностай, махон, мнемозина. Із рослин – пальчатокорінник травневий, зозулинець болотний, любка дволиста, лілія лісова, сон чорніючий,

горицвіт весняний.

Під час подорожі під керівництвом доц. М.Г.Баштового і доц. Ю.Л.Скляра нами також були проведені дослідження, спрямовані на оцінку стану довкілля на території Гетьманського НПП. Це визначення рівня радіаційного фону дозиметром Терра МКС-05 у лісовій частині парку, відбір проб ґрунту за допомогою люксметра було здійснено визначення освітленості під покривом лісу та на галявинах. За результатами цих вимірювань, зокрема, з'ясовано, що радіаційний фон вздовж еколого-пізнавальної стежки «Литовський бір» є значно нижчим за припустимі показники.

Мальовничістю своїх берегів та чистою водою Ворскла зачарувала нас. Ми залишилися дуже задоволеними від цієї подорожі і сподіваємося, що ще не раз повернемося до Гетьманського НПП із спогадами про минуле нашого краю та думкою про його майбутнє♦

конкурс

Команда СНАУ – найенергійніша!

ОЛЕНА МОВЧАН

26 листопада 2015 року в легкоатлетичному манежі Української академії банківської справи відбувся вже традиційний для Сумщини захід – хореографічний конкурс «StudDance», участь у якому взяли команди вищих навчальних закладів нашого міста: Сумського національного аграрного університету, Української академії банківської справи, Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка та Сумського державного університету.

Організатором заходу, як і завжди, виступило Управління молоді та спорту Сумської облдержадміністрації. Головна мета конкурсу – об'єднання студентської молоді Сумщини та розвиток творчих здібностей.

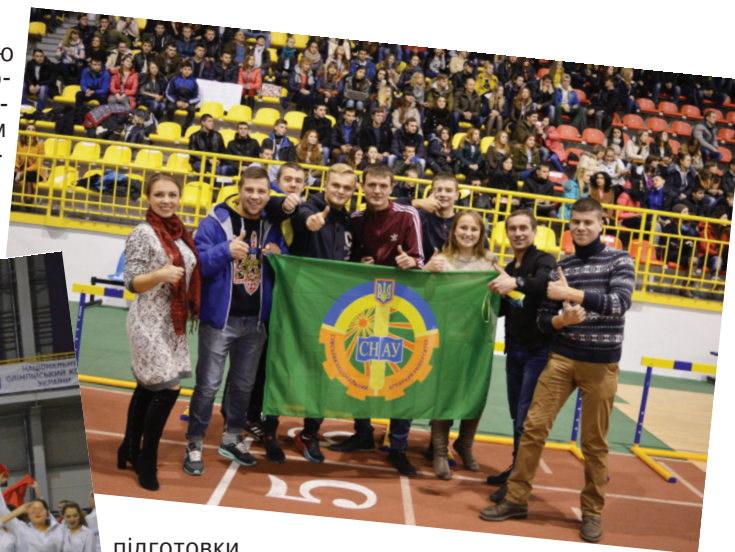
Відповідно до умов конкурсу, команда кожного вишу складалася з 50-100 учас-

ників та представляла хореографічну композицію тривалістю до 10 хвилин. Програми учасників оцінювалися за декількома критеріями: відповідність композиції її назві, зовнішній вигляд команди (костюм та його елементи), складність елементів постановки, синхронність танцювальних рухів, дотримання регламенту.

Наша дружна, креативна й талановита команда СНАУ представила композицію «Життя online».

стерті межі реальності». Яскравість та талановитість постановки, майстерність учасників вразили журі і принесли нашому університету перемогу у номінації «Найенергійніша команда». Подяками управління молоді та спорту Сумської ОДА за високий рівень

підготовки команди СНАУ для участі у молодіжній програмі «StudDance» були відзначені хореографи, керівники танцювальних колективів СНАУ Ольга Гетманенко, Єлизавета Татарченко та Юрій Сергеев, а також Тетяна Хоменко та Аліна Остапенко.

Не знаю, чи пожалкують ті, хто цього вечора не прийшов до манежу підтримати нашу команду, але я на їх місці точно б пожалкувала! Адже той вихор позитивних емоцій, драйву, адреналіну, що вирував у залі, заряджав не тільки учасників, а й вболівальників, які теж були дуже активними і всіма доступними засобами висловлювали командам свою прихильність та підтримку♦

художня самодіяльність

Наші «SWAYchiki» на першому місці

ОЛЕНА МОВЧАН

Понад 20 дитячих творчих колективів Сумщини взяли участь у Міжрегіональному відкритому фестивалі-конкурсі дитячої та юнацької творчості «Зірковий шанс», який відбувся 5 грудня 2015 року на сцені Сумського державного університету. Своєю майстерністю та оригінальністю творчих задумів продемонстрували вокальні та хореографічні колективи з різних міст України – Чернігова, Мелітополя, Полтави, Сум, Білопілья, Ромен, Шостки, Краснопілля та багатьох інших.

Юні артисти змагалися за першість у різних номінаціях та вікових категоріях. Приємно відзначити, що «золото» у номінації «Сучасна хореографія» у віковій категорії 8-12 років отримав колектив «SWAYchiki», що вже декілька років поспіль працює на базі Сумського національного аграрного університету, за динамічну й веселу композицію «В порту».

Вітаємо учасників та керівників ансамблю Юрія Сергеева та Ксенію Блюмську-Данько з високим результа-

том, бажаємо творчих успіхів та нових яскравих перемог!♦

СВЯТО

Поринь у новорічну казку

ОЛЕНА МОВЧАН

Новорічні свята наближаються... Ось і в Сумському національному аграрному університеті 17 грудня 2015 року відбулося відкриття ялинки. Дід Мороз і Снігуронька, добрі казкові персонажі, які обов'язково перемагають не дуже добрих, а останні, звісно ж, перевиговуються – а хіба може бути інакше?) А ще пісні, танці, веселі конкурси й розваги, призи й подарунки – все, чого з нетерпінням кожного року чекає малеча, та й дорослі залюбки поринають в атмосферу радості, веселощів, новорічної казки.

Студентів, викладачів та співробітників, маленьких і дорослих гостей нашого університету привітали проректори Микола Курило і Валерій Жмайлов. Микола Петрович також вручив грамоти переможцям конкурсів на кращу студентську кімнату та краще оформлення холу гуртожитку.

А 19 грудня, у День святого Миколая, відбулося свято для тих, хто зазвичай чекає на нього найбільше, старанно вчить віршички і шукає під подушкою подарунки, – для дошкільнят. Разом зі своїми батьками

на запрошення СНАУ вони завітали у цей день до головного корпусу університету, щоб провести дві години у веселощах, розвагах та гарному настрої. І організаторам це справді вдалося: малеча із захопленням спілкувалася з веселими й добрими казковими персонажами, та навіть дорослі подекуди не втримувалися й долучалися до конкурсів та розваг :)

Ну, й яке ж свято без подарунків, особливо, якщо його учасники – діти? Солодкі презенти від Сумського НАУ дарували малечі проректори Микола Курило, Микола Шпетний та Валерій Жмайлов разом з настоятелем Храму святої Валентини о.Миколаєм, який теж завітав до СНАУ, щоб поспілкуватися з дітьми та дорослими. З розповіді священика можна було дізнатися про традиції святкування, історію свята, правила поведінки у храмі тощо.

На згадку про цей день в учасників дійства залишаться веселі фото, подарунки та приємні спогади. А організували все це медіацентр СНАУ разом зі студентським самоврядуванням♦